लुशो धानाकः। विश्वे देवाः। जगती, १३-१४ त्रिष्टुप्

अबुध्रमु त्य इन्द्रवन्तो अग्नयो ज्योतिर्भरन्त उषसो व्युष्टिषु।
मही द्यावापृथिवी चेततामपोऽद्या देवानामव आ वृणीमहे॥ १०.०३५.०१

इन्द्रवन्तः- ईशनशीलाः। त्ये- ते। अग्नयः- पावकाः सर्वभूतहितक्रतव इत्याध्यात्मिके। उषसो व्युष्टिषु- उदयकाले ज्ञानोदयकाल इत्याध्यात्मिके। ज्योतिः। भरन्तः- धारयन्तः। अबुध्रम्- प्रबुद्धाः। अपः- कर्माणि। मही- महत्यौ। द्यावापृथिवी- द्यावापृथिव्यौ। चेतताम्। अद्य- इदानीम्। देवानाम्- देवतानाम्। अवः- रक्षाम्। आ वृणीमहे- वृणीमः ॥१॥

दिवस्पृथिव्योरव आ वृणीमहे मातृन्सिन्धून्पर्वताञ्छर्यणावतः।
अनागास्त्वं सूर्यमुषासमीमहे भद्रं सोमः सुवानो अद्या कृणोतु नः॥ १०.०३५.०२

दिवस्पृथिव्योः- द्यावापृथिव्योः। अवः- रक्षाम्। आ वृणीमहे- वृणीमः। शर्यणावतः- भौमभोगप्रतीकशरकाण्डभूमेः। मातृन्- निर्मातृः। सिन्धून्- नदीर्मूलशक्तिधाराः। पर्वतान्-गिरीन् गिर्युपलक्षितस्थैर्यम्। सूर्यं- आत्मसूर्यम्। उषसम्- समाधिम्। अनागास्त्वम्- पापराहित्यं कल्मषराहित्यम्। ईमहे- याचामहे। सुवानः- निष्पन्नः। सोमः- रसः। अद्य- इदानीम्। नः- अस्मभ्यम्। भद्रम्- कल्याणम्। कृणोतु- करोतु ॥२॥

द्यावा नो अद्य पृथिवी अनागसो मही त्रायेतां सुविताय मातरा।
उषा उच्छन्त्यप बाधतामघं स्वस्त्य१ग्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.०३

मही- महत्यौ। मातरा- निर्मात्र्यौ। द्यावा पृथिवी- द्यावापृथिव्यौ। अनागसः- अपापान्। नः- अस्मान्। सुविताय- सुखाय। त्रायेताम्- रक्षेताम्। उच्छन्ती- तमो वर्जयन्ती। उषाः- उदयदेवता। अघम्- पापम्। अप बाधताम्- नाशयतु। समिधानम्- इद्धम्। अग्निम्। स्वस्ति- कल्याणम्। ईमहे- याचामहे ॥३॥

इयं न उस्रा प्रथमा सुदेव्यं रेवत्सनिभ्यो रेवती व्युच्छतु।

आरे मन्युं दुर्विदत्रस्य धीमहि स्वस्त्यश्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.०४

इयम्- एषा। उस्रा- अघोत्सारिणी। प्रथमा- मुख्या। रेवती- दानयोग्यसंपद्दायिका। सुदेव्यम्- सुष्ठु द्योतनशीलम्। रेवत्- दानयोग्यधनयुक्तं कर्म। सनिभ्यः- संभक्तृभ्यः। नः- अस्मभ्यम्। व्युच्छतु। दुर्विदत्रस्य- दुर्दानस्य। मन्युम्- चिन्तनम्। आरे- दूरे। धीमहि- स्थापयामः। अपात्राहरणेच्छामपात्रवर्षणेच्छां दूरे स्थापयाम इति भावः॥४॥

प्र याः सिस्रते सूर्यस्य रश्मिभिर्ज्योतिर्भरन्तीरुषसो व्युष्टिषु।
भद्रा नो अद्य श्रवसे व्युच्छत स्वस्त्यश्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.०५

या उषसः- ज्ञानोदयदेवताः। व्युष्टिषु- तमोविवर्जनकाले। सूर्यस्य रश्मिभिः- चिद्रश्मिभिः। ज्योतिर्भरन्तीः- प्रकाशधारिण्यः। प्र- प्रकर्षेण। सिस्रते- सङ्गच्छन्ते। भद्राः- कल्याण्यः। नः- अस्मभ्यम्। अद्य- इदानीम्। श्रवसे- अतीन्द्रियश्रुत्यै। व्युच्छत- तमो विवासयत॥५॥

अनमीवा उषस आ चरन्तु न उदग्नयो जिहतां ज्योतिषा बृहत्।
आयुक्षातामश्विना तूतुजिं रथं स्वस्त्यश्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.०६

अनमीवाः- अरोगाः। उषसः- विद्याः। आ चरन्तु- सञ्चरन्तु। अग्नयः- सर्वभूतहितरत्युद्भूतसङ्कल्पाः। बृहत्- महता। ज्योतिषा- प्रकाशेन। उत् जिहताम्- उद्गच्छतु। अश्विना- प्राणेशनदेवते। तूतुजिम्- क्षिप्रगामि। रथम्- स्ववाहनं रंहणप्रतीकम्। रथी ऋतस्य नो भवेति श्रुतेः ऋतं रथः। आयुक्षताम्- युज्येताम्॥६॥

श्रेष्ठं नो अद्य सवितर्वरेण्यं भागमा सुव स हि रत्नधा असि।
रायो जनित्रीं धिषणामुप ब्रुवे स्वस्त्यश्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.०७

अद्य- इदानीम्। सवितः- आत्मसूर्य। नः- अस्मभ्यम्। श्रेष्ठम्- उत्तमम्। वरेण्यम्- वरणीयम्। भागम्- त्वत्सौभाग्यम्। आ सुव- निष्पादय। सः- तादृशस्त्वम्। हि- खलु। रत्नधाः- रमणीयभावनाधारकः। असि- भवसि। रायः- दानयोग्यसंपदः। जनित्रीम्- उत्पादयित्रीम्। धिषणाम्- मम चित्तधारणाम्। उप ब्रुवे- सवित्रे उपब्रवीमि समर्पयामीत्यर्थः॥७॥

पिपर्तु मा तदृतस्य प्रवाचनं देवानां यन्मनुष्या३ अमन्महि।

विश्वा इदुस्राः स्पळुदेति सूर्यः स्वस्त्य१ग्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.०८

तस्य- सत्यस्य संबन्धिनम्। देवानां प्रवाचनम्- मन्त्रम्। मनुष्याः- मनुजाः सन्तः। अमन्महि- ध्यायामः। तत्। मा- माम्। पिपर्तु- पूरयतु। सूर्यः- आत्मसूर्यः। विश्वा उस्राः- सर्वा उषसो विद्याः। स्पट्- स्पृशन्। उदेति ॥८॥

अद्वेषो अद्य बर्हिषः स्तरीमणि ग्राव्णां योगे मन्मनः साध ईमहे।

आदित्यानां शर्मणि स्था भुरण्यसि स्वस्त्य१ग्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.०९

अद्वेषः- द्वेषरहितः सन्। अद्य- इदानीम्। बर्हिषः स्तरीमणि- दर्भासनविस्तारे। हृदयभूमिकालाभ इत्याध्यात्मिके। ग्राव्णाम्- पाषाणानाम्। योगे- सोमेन योगे। रसनिष्पादन इत्याध्यात्मिके। मन्मनः साधे- ध्याने। ईमहे- याचामहे। आदित्यानाम्- देवानाम्। शर्मणि- कल्याणे। स्थाः- भवथ। भुरण्यसि- बिभर्षि ॥९॥

आ नो बर्हिः सधमादे बृहद्दिवि देवाँ ईळे सादया सप्त होतॄन्।

इन्द्रं मित्रं वरुणं सातये भगं स्वस्त्य१ग्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.१०

नः- अस्मदर्थम्। सधमादे- सर्वेषां तुष्टिप्रदे अस्मदुपासने। बृहद्दिवि- महति मम चित्ताकाशे। बर्हिः- दर्भासने चित्तभूमिकायामित्याध्यात्मिके। सप्त होतॄन्- सप्तभूमिकास्थानुपासकान्। आ सादय। सातये- संभजनाय। इन्द्रम्- ईशनाधिदैवतम्। मित्रम्- स्नेहाधिदैवतम्। वरुणम्- ऋताधिदैवतम्। भगम्- सौभाग्याधिदैवतम्। ईळे- स्तौमि ॥१०॥

त आदित्या आ गता सर्वतातये वृधे नो यज्ञमवता सजोषसः।

बृहस्पतिं पूषणमश्विना भगं स्वस्त्य१ग्निं समिधानमीमहे॥ १०.०३५.११

ते- अमी यूयम्। आदित्याः- देवाः। सर्वतातये- सर्वहिताय। आ गत- आगच्छत। नः- अस्माकम्। वृधे- वृद्ध्यै। सजोषसः- समानप्रीतयः सहृदयाः। यज्ञम्। अवत- रक्षत। बृहस्पतिम्- मेधाधिदैवतम्। पूषणम्- पोषकमात्मसूर्यम्। भगम्- सौभाग्याधिदैवतं याचामहे ॥११॥

तन्नो॑ देवा यच्छत सुप्रवाच॒नं छ॒र्दिरा॑दित्याः सु॒भरं॑ नृ॒पाय्य॑म्।

पश्वे॑ तो॒काय॒ तन॑याय जी॒वसे॑ स्व॒स्त्य१॒॑ग्निं स॑मिधा॒नमी॑महे॥ १०.०३५.१२

देवाः। पश्वे- पशवे। तोकाय तनयाय- अस्मत्सन्ततये। जीवसे- जीवनाय। सुप्रवाचनम्- शोभनप्रवचनयुक्तम्। सुभरम्- सुसमृद्धम्। नृपाय्यम्- नृरक्षकम्। छर्दिः- गृहम्। नः- अस्मभ्यम्। यच्छत- दत्त ॥१२॥

विश्वे॑ अ॒द्य म॒रुतो॒ विश्व॑ ऊ॒ती विश्वे॑ भवन्त्व॒ग्नयः॒ समि॑द्धाः।

विश्वे॑ नो दे॒वा अव॒सा ग॑मन्तु॒ विश्व॑मस्तु॒ द्रवि॑णं॒ वाजो॑ अ॒स्मे॥ १०.०३५.१३

अद्य- इदानीम्। विश्वे- सर्वे। मरुतः- प्राणविशेषाः। ऊती- रक्षायै भवन्तु। विश्वे- सर्वे। समिद्धाः- सम्यगुद्दीपिताः। अग्नयः। भवन्तु- सन्तु। नः- अस्मदर्थम्। विश्वे- सर्वे। देवाः। अवसा- रक्षया। गमन्तु- आगच्छन्तु। अस्मे- अस्माकम्। विश्वम्- सर्वम्। द्रविणम्- धनम्। वाजः- अन्नम्। अस्तु- भवतु ॥१३॥

यं दे॑वा॒सोऽव॑थ॒ वाज॑सातौ॒ यं त्राय॑ध्वे॒ यं पि॑पृ॒थात्यंह॑ः।

यो वो॑ गोपी॒थे न भ॒यस्य॒ वेद॒ ते स्या॑म दे॒ववी॑तये तुरासः॥ १०.०३५.१४

तुरासः- हे क्षिप्राः। देवासः- देवाः। यम्- यान्। वाजसातौ- संपल्लाभे। अवथ- रक्षथ। यम्- यान्। त्रायध्वे- पालयथ। यम्- यान्। अंहः- पापम्। अति- अतिक्रम्य। पिपृथ- पूरयथ। यः- ये। वः- युष्माकम्। गोपीथे- रक्षायाम्। न भयस्य वेद- अभयं प्राप्ताः। ते- ते वयम्। देववीतये- दिव्यानुभूतये। स्याम- भवेम ॥१४॥